

УДК 364-78:005.8
DOI: 10.24144/2524-0609.2024.54.195-199

Серга Тетяна Олексіївна

кандидат соціологічних наук, доцент
кафедра соціальної роботи

Національний університет «Запорізька політехніка», м.Запоріжжя, Україна
tserga2017@gmail.com
<http://orcid.org/0000-0003-0683-2070>

Щербина Сергій Степанович

кандидат соціологічних наук, доцент
кафедра соціальної роботи

Національний університет «Запорізька політехніка», м.Запоріжжя, Україна
sergshcherbina70@gmail.com
<http://orcid.org/0000-0002-9211-1773>

СОЦІАЛЬНЕ ПРОЄКТУВАННЯ: СУТНІСТЬ, ПРИЗНАЧЕННЯ, МЕТОДОЛОГІЯ

Анотація. Сучасна суспільна практика та виробництво в умовах ресурсного дефіциту ставить перед людством завдання затвердження проектного мислення, для формування якого необхідне чітке розуміння всіх аспектів проектування як своєрідного методологічного підходу. Це й обумовлює актуальність подібних наукових пошуків. Мета дослідження – вибудувати загальну картину соціального проектування як соціальної технології, за рахунок аналізу поняття, особливостей, закономірностей, умов та розгляду його методологічних аспектів. Методи дослідження: системний, критичний, порівняльний, структурний методи, аналіз та синтез, метод логічного узагальнення, типологізація, систематизація, інтерпретація та метод аналізу документів. Дослідження змісту соціального проектування як соціальної технології, дало змогу визначити, що соціальне проектування, засноване на концептуальному аналізі ситуації, створює ідеальну картину бажаного майбутнього, виявляє тенденції розвитку, планує зміни, що, в свою чергу, оптимізує розвиток соціальної сфери та зменшує прояв небажаних суспільних тенденцій. Соціальне проектування має бути спрямоване на вдосконалення існуючих соціальних явищ, в цілому соціальної інфраструктури сучасного суспільства, рішення проблем соціально незахищених категорій населення, шляхом розробки проектів та їх реалізації в реальній українській практиці. Також соціальне проектування можна розглядати в більш широкому сенсі, а саме – як своєрідний методологічний соціально-технологічний підхід до вирішення багатьох суспільних проблем в різних сферах громадського життя.

Ключові слова: соціальне проектування, соціальна технологія, соціальний проект, соціальна сфера, методологія проектної діяльності.

Вступ. Проектна діяльність сьогодні охоплює не лише теоретичні ідеї, але є практико-орієнтованим процесом, пов'язаним з різними сферами діяльності. Соціальне проектування – це не лише технологія досягнення очікуваного результату в соціальній сфері. Наш час висуває на передній план більш широке за об'ємом і більш привабливе для мислячих людей завдання – затвердження у соціальній практиці проектного мислення. Саме тому, проблематика соціального проектування стає актуальною як ніколи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Методологічні засади наукового пізнання і прогнозування соціальних процесів у їхніх різних проявах розробляли такі класики соціології, як М.Арчер, Л.Бертаганфі, І.Бестужев-Лада, Ж.Бодрійяр, М.Данилевський, К.Маркс, К.Поппер, І.Пригожин, П.Сорокін, Е.Фромм, М.Хайдеггер, К.Ясперс та інші автори.

На розробку проблематики моделювання суспільства та прогнозування його розвитку вплинули і праці західних футурологів «другої хвилі»: Р.Арона, З.Бжезінського, Е.Ласло, М.Малиці, Д.Медоуза, М.Месаровича, А.Печчеї, О.Тоффлера, Ф.Фукуями та ін. [1, с.129].

Сутність та зміст саме соціального проектування розглянуто в працях таких вітчизняних і зарубіжних вчених, як: Т.Азарова, Л.Абрамов, О.Безпалько, А.Данілова, І.Іонова, М.Коган, В.Курбатов, О.Курбатова, В.Луков, Є.Холостова, Г.Тарасюк, Л.Тюптя, І.Іванова, В.Шкуро, С.Шляпніков.

Основи соціального проектування в структурі соціальної роботи, соціальної педагогіки, професійної педагогіки розглядаються в науковому доробку Н.Коршунової, О.Кравець, О.Кузнецова, С.Харченка, М.Кратінова, В.Шахрая тощо.

Проте, подальшого дослідження потребують науково-практичні засади формування технології соціального проектування, яка б враховувала особливості розвитку соціальної сфери в Україні.

Мета дослідження – вибудувати загальну картину соціального проектування як соціальної технології, за рахунок аналізу поняття, особливостей, закономірностей, умов та розгляду його методологічних аспектів.

Методи дослідження. Досягнення мети дослідження забезпечується шляхом використання комплексу загальнонаукових методів: системний, критичний, порівняльний, структурний методи, аналіз та синтез, метод логічного узагальнення, типологізація, систематизація, інтерпретація та метод аналізу документів.

Виклад основного матеріалу. Для початку розглянемо саму дефініцію. Отже, соціальне проектування дослідники інтерпретують: як науку – про загальні принципи, методи, прийоми, правила побудови концептуальних об'єктів (методів, планів, проектів, програм) для вирішення складних соціальних проблем; як метод вирішення проблем: економічних, організаційних, соціальних та культурних; як соціальне планування – це науково і практично обґрунтоване визначення цілей, завдань, термінів, темпів та пропорцій

розвитку явища, його реалізації та трансформації в інтересах суспільства; як вид соціально-інженерної діяльності, різновид конструювання (ідеальне створення об'єкта); як діяльність: інноваційна, планова, професійна, соціальна, яка спрямована на реконструкцію існуючих і створення нових об'єктів, що реалізують соціальні функції; як невід'ємну частину менеджменту, що забезпечує керування і регулювання того чи іншого процесу; як різновид соціальної технології.

Розглянемо соціальне проєктування саме з точки зору останнього аспекту. За думкою відомих вітчизняних дослідників Ю.П.Сурміна та М.В.Туленкова, соціальне проєктування є важливим різновидом соціальних технологій. Термін «соціальне проєктування» (з лат. *«proiectus»*) – що виступає уперед) позначає специфічну діяльність людей, пов'язану з науково обгрунтованою побудовою системи параметрів майбутнього соціального об'єкта або якісно нового стану існуючого об'єкта [2, с.500].

Соціальне проєктування, як одна з форм застосування наукових вимог до управління суспільством і його підсистемами, тісно пов'язане з системним підходом до управління, оскільки його ефективність може проявлятися тільки в поєднанні з іншими елементами цілеспрямованої регулятивної діяльності. Соціальне проєктування часто використовується на практиці як один з методів передпланової діяльності при створенні можливих варіантів рішень щодо розвитку або зміни стану різних соціальних об'єктів, явищ або процесів.

Основним змістом соціального проєктування є складання набору інструментів, що дозволяють вирішувати виявлені соціальні завдання і проблеми, досягати цілей. Як правило, ці засоби проявляються в двох основних формах: як система соціальних параметрів проєктованого соціального об'єкта й їх кількісних показників або як комплекс конкретних заходів щодо реалізації прогнозованих показників і кількісних характеристик майбутнього соціального об'єкта. Реальність показує, що соціальне проєктування найбільш ефективно, коли воно є органічною частиною комплексного соціального планування нових об'єктів і здійснюється соціологами в тісній співпраці з інженерами, конструкторами, економістами, дизайнерами та іншими спеціалістами.

Соціальне проєктування – це неоднозначний і складний процес, що детермінується комплексом різних факторів.

Отже, серед факторів, що відображають якісну специфіку соціального проєктування, вчені вказують наступні: вимоги замовників та підвищення їх компетенцій в процесі ознайомлення з проєктом; складність, властива кінцевому продукту соціальних проєктів; взаємозв'язок розробленого проєкту із зовнішнім середовищем (економічним, політичним, екологічним, соціальним, культурним та ін.); рівень невизначеності і ризику; фактор організаційної перебудови, який неминучий, так як предмет управління постійно змінюється, а тому повинна змінюватися і система управління соціальним проєктуванням; періодичність технологічних змін; помилки в плануванні і ціноутворенні є необхідним атрибутом будь-якого неоднозначного соціального проєкту, так як завжди складно пов'язати і задовольнити всі інтереси проєктувальників, замовників та безпосередніх виконавців.

Таким чином, соціальне проєктування – це складний і відповідальний процес, за допомогою якого в

основному здійснюються соціальні нововведення.

Також, для формування якісного уявлення про соціальне проєктування, наведемо його особливості:

1) створення можливостей для передбачуваного та планового розвитку (або зміни) явища шляхом наукового, теоретичного та практичного обґрунтування;

2) узгодженість цілей і засобів: конструювання оптимального задоволення суми реальних потреб при певних умовах; адаптація наявних засобів для досягнення бажаної мети; координація дій для досягнення результату;

3) обов'язковий облік впливу суб'єктивного фактору;

4) управління об'єктом, який виконує соціальні функції (вплив на нього) і ще не був створений (або реорганізований). Проєктування соціальних об'єктів, соціальних якостей, соціальних процесів і відносин, спрямованих на визначення основних параметрів таких об'єктів;

5) засвоєння різних видів наукової інформації;

6) є описом соціального експерименту, що передую соціальній дійсності і містить пропозиції щодо практичної реалізації;

7) систематичність, планованість, інноваційність.

Серед закономірностей соціального проєктування можна вказати:

1. Соціальне проєктування в соціальній сфері служить для створення соціальних програм, соціальних пропозицій і проєктів, для розробки методів, прийомів і технологій конкретних форм відповідної діяльності.

2. У пропозиції також враховується можливість невадлого експерименту з перевірки ідей – негативного результату. Потім потрібно проаналізувати причини, які викликали протиріччя при вирішенні поставлених завдань.

3. Проєктування соціальних процесів направлено на внесення змін в соціальне середовище людини. В ідеалі воно задає зміни, які відбуваються в ході подальшої реалізації проєкту. У цій якості соціальне проєктування – це вид інженерної діяльності, який багато в чому ідентичний проєктуванню технічних систем.

4. Технологія соціального проєктування повинна ґрунтуватися на ідеях методології проєктування і методології суспільних наук. В цьому випадку вдасться подолати два недоліки соціального проєктування: низької доцільності проєктування та втрати соціальних параметрів.

5. Жоден соціальний проєкт не може бути повністю реалізований в деталях, що обумовлено природою самої соціальної реальності. Чим далі час прогнозованого майбутнього, тим більше знижується строгість виправданні соціального проєкту.

Умовами проєктування соціального майбутнього є наступні:

– поруч з найбільш ймовірною тенденцією існують менш ймовірні, але реально можливі тенденції розвитку;

– соціальні об'єкти зазвичай мають запас внутрішніх соціальних ресурсів, які можна мобілізувати для вирішення даної соціальної проблеми;

– соціальні структури, як правило, відчувають значні деформації, які можуть бути використані для реалізації переважаючого варіанту майбутнього розвитку;

– близькі за змістом довгострокові цілі можуть бути замінені одна одною, причому одна і та ж мета може бути досягнута різними способами.

Необхідно враховувати особливості детермінації суспільного життя, де кожен з компонентів системи відносно самостійний, але в той же час взаємопов'язаний з іншими компонентами. Зміни одного компонента, прямо чи опосередковано, призводять до змін інших, а ті, що тепер вторинні, змінюються зворотним зв'язком, в свою чергу, впливають на первинний, модифікуючи його. Поведінка кожного компонента та системи залежить від характеру і напрямку зворотних зв'язків, причому важливе збереження набору цих зв'язків [3].

На сьогодні соціальне проектування застосовується в багатьох сферах суспільного життя та виробництва. Дослідник Т.І.Бутченко розкриває специфіку використання цієї соціальної технології в різних сферах життя суспільства: в економіці, соціальній сфері, політиці, в духовній сфері [4]. З точки зору цих досліджень, соціальне проектування можна представити як складний і розгалужений вид духовно-конструктивної діяльності, потенційно і реально присутній у всіх провідних сферах життя суспільства. Воно проявляється там в конкретних формах, зберігаючи при цьому діалогічність соціально-проектної діяльності в цілому, що забезпечує особливе поєднання суб'єкта і самоорганізованих потреб його об'єкта, їх взаємний перехід і взаємозбагачення.

У зв'язку з цим, виникає необхідність класифікації соціальних проектів. Це допоможе більш чіткої диференціації цього об'єкту дослідження.

Отже, типи проектів виділяються за низькою критеріїв.

1. Типи проектів відповідно до характеру запропонованих змін. Соціальні проекти в основному пов'язані з ініціюванням та впровадженням змін у суспільстві. Залежно від того, як відбуваються ці зміни, можна розрізняти інноваційні та підтримуючі соціальні проекти.

2. Типи проектів за напрямками діяльності. Можна виділити певні типи, які показують багатовекторність соціальних проектів: освітні проекти, науково-технічні, культурні.

3. Типи проектів відповідно до специфіки фінансування. За джерелами фінансування виділяють наступні види соціальних проектів: інвестиційні, спонсорські, кредитні, бюджетні та благодійні проекти. На сьогодні соціальні проекти часто реалізуються як проекти зі змішаним фінансуванням.

4. Типи проектів за масштабністю. За цим показником виділяють мікропроекти, малі проекти і мегапроекти.

5. Типи проектів за строками реалізації. У світі за цими критеріями проекти поділяються на короткострокові, середньострокові і довгострокові [5, с.11-15].

Етапи проектування соціальних технологій базуються на змісті соціально-проектної та конструкторської діяльності. У соціальній інженерії вона в основному розглядається в двох взаємопов'язаних аспектах: 1) як специфічний вид соціальної технології; 2) як процес моделювання (або конструювання) будь-якого соціального об'єкта, явища чи процесу [2, с.516].

При цьому за першим, технологічним аспектом, дослідник В.М.Шахрай надає наступний перелік етапів соціального проектування [6, с.67]:

- формування проблеми;
- соціальне замовлення;
- паспортизація об'єкта;
- формулювання мети;
- визначення завдань;
- вибір стратегії проектної діяльності;

- складання організаційної програми;
- прогнозування;
- моделювання;
- конструкт (вибір найефективнішої моделі);
- проект.

Така схема надає уявлення про соціальне проектування як технологію (спосіб діяльності), спрямовану на розробку (визначення), наукове, ресурсне обґрунтування та планове здійснення проектів нововведень.

Починаючи розмову про методологію соціального проектування, спочатку треба розглянути основні засоби підвищення концептуального рівня механізму соціального проектування [4].

Для активізації концептуального рівня механізму соціального проектування використовується весь арсенал соціально-творчого потенціалу людини, окремих соціальних груп і суспільства в цілому. Мова йде про методологію наукового пізнання, різних формах організації колективної евристичної роботи фахівців, публічних дискусіях тощо.

На етапі створення ідеї соціального проекту дуже важливий характер мотивації її автора або авторів. Своєрідній діалогічній природі соціального проектування суперечить формально-бюрократичний чи легковажний авантюристський підхід до запланованих суспільних перетворень.

Творчий характер соціального проектування викликає чималі труднощі, власне, на початковому етапі пошуку ідеї. Необхідні певні прийоми виявляються для того, щоб звільнити розум від стереотипів, усталених ідей, пробудити творчу інтуїцію і уяву. Для активізації концептуального рівня соціального проектування виявляються корисними методи, спрямовані на зміну соціальної позиції проектанта, що забезпечує йому певну основу для розширення його світогляду, що відкриє нові перспективні виміри значущої соціальної самореалізації людини в суспільстві. Для цього рекомендуються використовувати різні методи.

Тому корисною може бути методологія суспільствознавчої компаративістики, в якій системний, історичний, структурно-функціональний аналіз та інші взаємопов'язані шляхом акцентування уваги на порівнянні і зіставленні конкретних соціальних систем. Зокрема, на основі компаративістики створена технологія бенчмаркінгу (термін з'явився в 1972 році в Інституті стратегічного планування Кембриджу, США), яка впорядковує засвоєння передового соціального досвіду конкретної групи людей, спільноти і навіть цілого народу, з метою подолання власних слабкостей, виявлення і реалізації можливостей подальшого розвитку. По суті, це певний спосіб мотивації до самовдосконалення і одночасно врахування чужих помилок при підготовці і реалізації соціальних проектів.

Програма соціально-проектного бенчмаркінгу може включати різні методи та прийоми дослідження: стажування, зустрічі експертів, конференції, долучення до порівняльного аналізу представників зацікавлених сторін, наприклад, використання німецької технології «кола-порівняння», узагальнення даних, отриманих шляхом бенчмаркінгу внутрішнього і зовнішнього середовища конкретних спільнот (наприклад, SWOT або PEST-аналіз).

За допомогою порівняльних досліджень можна визначити загальні і специфічні характеристики соціальних перетворень в різних соціальних спільнотах (наприклад, в спільнотах, трудових колективах та ін.) і,

відповідно, підійти до відкриття наукових законів і закономірностей, знання яких становить науково-теоретичну основу для формулювання ефективних проектних норм і приписів.

Особливий діалогічний характер соціального проекту вимагає, щоб на етапах формування і презентації концепції соціального проекту всі учасники соціальних відносин, трансформація яких планується, брали участь у творчих комунікаціях. Тобто соціологічні методи емпіричних, «польових» досліджень потреб та інтересів цільової аудиторії та потенційних стейкхолдерів сприятимуть активізації концептуального рівня механізму соціального проектування: опитування, фокус-групи тощо.

Нарешті, заключна частина підготовки концепції соціального проекту передбачає її рефлексію, яка включає в себе самоаналіз досвіду розробки концепції з метою перевірки її відповідності соціальним потребам та інтересам цільової аудиторії, виявлення слабких місць і можливостей їх зменшення. На цьому етапі може виявитися, що потрібно повернутися до концептуального доопрацювання певної ідеї або приступити до розробки нової. По суті, таким способом здійснюється своєрідний мисленнєвий експеримент, метою якого є завчасна оцінка ступеня практичної здійсненості соціального проекту.

Дослідники Ю.П.Сурмин та И.В.Туленков розкривають поняття методів соціального проектування наступним чином: «...це усвідомлені і послідовно застосовувані способи досягнення цілей, які істотно активізують і направляють творче мислення на шлях розробки нових, нестандартних рішень складних соціальних проблем і завдань. Це певні способи пізнання та дослідження різних соціальних об'єктів, явищ і процесів суспільного життя з метою обґрунтування та розробки соціальних проектів (конструювання соціальних технологій), орієнтованих на стале функціонування і розвиток суспільства і його підсистем. Для розробки соціальних проектів (технологій) використовуються не тільки різні статистичні, якісні та кількісні методи, а й специфічні методи соціального проектування і конструювання» [2, с.530].

Також, вони надають характеристику основних методів соціального проектування та конструювання, серед яких: систематизація, інверсія, аналогія, емпатія, комбінування, компенсація, динамізація, агрегування, компаундування, блочно-модульне конструювання, резервування (дублювання), мультиплікація, розчленування, асоціація, удосконалення, ідеалізація, перенесення властивостей («фокальних» об'єктів), пошук несподіваного ракурсу, спрощення, видалення зайвого, метод «мудрість творця», екстремалізація, метафоризація, пошук помилок, метод спроб та помилок [2, с.531-533].

Продовжуючи розмову про методологію соціального проектування, розберемося у таких зв'язаних поняттях, як засоби, методи та методики.

Так, засоби соціального проектування – це засоби (в тому числі технічні, математичні та логічні), за

допомогою яких отримується, аналізується і обробляється інформація про стан систем і процесів, тенденції їх розвитку, виникнення і розвиток проблемної ситуації, потреби суб'єктів, засобів, за допомогою яких ведеться безпосереднє проектування, створюються комуніканти, словесні описи, таблиці, малюнки, форми, діаграми, мережі взаємодії, створюються макети, коди, символи, алгоритми, блок-таблиці, матриці та інші носії, здійснюється управління процесом проектної діяльності. В даний час широко використовуються технічні засоби проектування, в тому числі і системи автоматизованого проектування.

В процесі підготовки проекту часто виникає необхідність прийняття нове рішення, що обумовлено незадоволеною існуючою практикою. У зв'язку з цим, виникає питання, як поліпшити стан, знайти більш раціональний і ефективний спосіб управління. З урахуванням накопичених знань розробляються підходи, що дозволяють серйозно змінювати об'єкт впливу, тобто впливати не тільки на форми, а й суттєві складові елементи.

Метод – це шляхи та засоби досягнення цілей. Засоби – сукупність прийомів і операцій для досягнення мети. В рамках проекту методи і засоби визначаються набором запланованих заходів. Форма – це певна впорядкована діяльність, спосіб організації змісту, методів, засобів, виконавців та аудиторії проекту. Методики – це способи досягнення мети. Побудова соціального проекту – це, в якомусь сенсі, певним способом впорядкована діяльність суб'єкта проектування. Серед прикладних методів проектування слід виділити наступні: методику матриці ідей, методику вживання у роль, метод аналогії, метод асоціацій, методику мозкового штурму, методику синектики [6, с.71-72].

Висновки. Таким чином, дослідження змісту соціального проектування як соціальної технології, факторів, що відображають його якісну специфіку, закономірності та умови реалізації, етапності реалізації проектування, допомагає чітко з'ясувати його сутність. Будь-яке проектування, зокрема і соціальне, засноване на концептуальному аналізі ситуації, створює ідеальну картину бажаного майбутнього, виявляє тенденції розвитку, планує зміни, що, в свою чергу, оптимізує розвиток соціальної сфери та зменшує прояв небажаних суспільних тенденцій. Цій меті служать моделі вихідного стану системи, процесу її перетворення і бажаного стану перетворювальних об'єктів або процесів. Соціальне проектування має бути спрямоване на вдосконалення існуючих соціальних явищ, в цілому соціальної інфраструктури сучасного суспільства, рішення проблем соціально незахищених категорій населення, шляхом розробки проектів та їх реалізації в реальній українській практиці. Однак, суттєво розширюючи це поняття, соціальне проектування можна розглядати як своєрідний методологічний соціально-технологічний підхід до вирішення багатьох суспільних проблем в різних сферах громадського життя. Таке розуміння має дуже потужний трансформаційний потенціал для розвитку суспільства, тому воно має стати центральною категорією сучасних наукових досліджень.

Конфлікт інтересів. Автори підтверджують відсутність фінансових, особистих чи інших інтересів, що можуть розглядатися як потенційний конфлікт інтересів щодо публікації цієї статті.

Фінансування. Робота виконана за відсутності фінансової підтримки з боку будь-яких організацій.

Доступність даних. Це теоретичне дослідження не передбачає використання додаткових наборів даних.

Використання штучного інтелекту. Інструменти штучного інтелекту не використовувались при написанні цієї роботи.

Список використаної літератури

1. Клешня Г.М. Особливості соціального проєктування в культурі постмодерну. Вісник Національного авіаційного університету. Філософія. Культурологія. 2014. №2. С.129–133.
2. Сурмин Ю.П., Туленков И.В. Теория социальных технологий: учеб. пособие. Київ : МАУП, 2004. 608 с.
3. Філософський енциклопедичний словник / гол. ред. колеґії В.І.Шинкарук. Київ: Абрис, 2002. 744 с.
4. Бутченко Т.І. Соціальне проєктування: навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Соціальна робота» освітньо-професійної програми «Соціальна робота». Запоріжжя: ЗНУ, 2020. 107 с.
5. Міжнародні та національні соціальні проєкти та програми: комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни: навч. посіб. для здобувачів ступеня магістра за спеціальністю 231 «Соціальна робота» / КПІ ім.Ігоря Сікорського; уклад. С.В.Гераськов. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 93с.
6. Шахрай В.М. Технології соціальної роботи: навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 464 с.

References

1. Kleshnia, H.M. (2014). Osoblyvosti sotsialnoho proektuvannia v kulturi postmodernu [Peculiarities of social design in postmodern culture]. *Visnyk Natsionalnoho aviatyinoho universytetu. Seriya: Filosofiia. Kulturolohiia*, 2, 129–133. (in Ukrainian)
2. Surmin, Yu.P., & Tulenkov, I.V. (2004). *Teoriya sotsialnykh tekhnologii* [Theory of social technologies]. MAUP.
3. Shynkaruk, V.I. (Ed.). (2002). *Filosofskyi entsyklopedychnyi slovnyk* [Philosophical encyclopedic dictionary]. Abrys. (in Ukrainian).
4. Butchenko, T.I. (2020). *Sotsialne proektuvannia: navchalnyi posibnyk dlia zdobuvachiv stupenia vyshchoi osvity bakalavra spetsialnosti «Sotsialna robota» osvitno-profesiinoi prohramy «Sotsialna robota»* [Social design: a study guide for higher education bachelor's degree holders in the «Social Work» specialty of the educational and professional program «Social Work»]. ZNU. (in Ukrainian).
5. Heraskov, S.V. (Ed.). (2022). *Mizhnarodni ta natsionalni sotsialni proiekty ta prohramy: kompleks navchalno-metodychnoho zabezpechennia navchalnoi dysypliny: navch. posib. dlia zdobuvachiv stupenia mahistra za spetsialnistiu 231 «Sotsialna robota»* [International and national social projects and programs: a complex of educational and methodological support of the academic discipline: a study guide for master's degree holders in the specialty 231 «Social work»]. KPI im.Ihoria Sikorskoho. (in Ukrainian).
6. Shakhrai, V.M. (2006). *Tekhnologii sotsialnoi roboty* [Technologies of social work]. Tsentr navchalnoi literatury. (in Ukrainian).

Статус статті: Отримано: 12.03.2024 Прийнято: 17.04.2024 Опубліковано: 23.04.2024

Serha Tetyana

Candidate of Sociological Sciences, Associate Professor
Department of Social Work
National University «Zaporizhzhia Polytechnic», Zaporizhzhia, Ukraine

Shcherbyna Serhii

Candidate of Sociological Sciences, Associate Professor
Department of Social Work
National University «Zaporizhzhia Polytechnic», Zaporizhzhia, Ukraine

SOCIAL PROJECTING: ESSENCE, PURPOSE, METHODOLOGY

Abstract. Modern social practice and production in the conditions of resource scarcity sets the task of approving design thinking before humanity, for the formation of which a clear understanding of all aspects of design as a kind of methodological approach is necessary. This determines the relevance of such scientific research. The purpose of the research is to build a general picture of social design as a social technology, due to the analysis of the concept, features, regularities, conditions, and consideration of its methodological aspects. Research methods: systematic, critical, comparative, structural methods, analysis, and synthesis, method of logical generalization, typology, systematization, interpretation, and method of document analysis. The study of the content of social design as a social technology made it possible to determine that social design, based on a conceptual analysis of the situation, creates an ideal picture of the desired future, reveals development trends, and plans changes, which, in turn, optimizes the development of the social sphere and reduces the manifestation of undesirable social trends. Social planning should be aimed at improving existing social phenomena, the overall social infrastructure of modern society, and solving the problems of socially vulnerable categories of the population, through the development of projects and their implementation in real Ukrainian practice. Also, social design can be considered in a broad sense, namely as a kind of methodological socio-technological approach to solving many social problems in various spheres of public life. The following stages of social projecting are defined: formation of the problem; social order; object certification; goal formulation; definition of tasks; choosing a strategy for project activities; drawing up an organizational program; forecasting; modeling; construct (choice of the most efficient model); project.

Key words: social projection, social technology, social project, social sphere, project activity methodology.